

G-Consult, spol. s r.o.

OSTRAVA

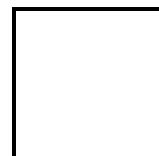
Zrychlení tramvajových tratí

Zárubek - Hranečník

rešerše geologických dat
Závěrečná zpráva

Číslo zakázky	2019 0140A
Evidenční číslo Geofondu	Nepodléhá evidenci
Účel	Ověření existujících geologických podkladů
Etapa	Předběžná
Katastrální území	Ostrava – Slezská Ostrava
Kraj	Moravskoslezský
Objednatel	Dopravní projektování s.r.o.

Zpracoval	Ing. Radan ŠMÍT
Schválil	Ing. Stanislav MIKOLAJEK
Datum zpracování	Září 2019

Řešení uvedené v předkládané zprávě je duševním vlastnictvím společnosti G-Consult, spol. s r.o. Jeho veřejná publikace a další použití nad rámec původního smluvního určení je vázáno na souhlas zpracovatele.

Prvotní dokumentace je uložena v archívu společnosti G-Consult, spol. s r.o.

.....
Ing. Michal KOFROŇ
ředitel společnosti

Rozdělovník:

Vyhotovení č. 1 - 5 : Dopravní projektování s.r.o.

Vyhotovení č. 6 : Archív G-Consult, spol. s r.o. (elektronická verze)

OBSAH

	strana
1. ÚVOD.....	4
1.1. Úvodní údaje	4
1.2. Cíl průzkumných prací	4
1.3. Požadavky objednatele, předané podklady	4
1.4. Stavební dispozice	5
2. ROZSAH A METODIKA PRŮZKUMNÝCH PRACÍ	6
2.1. Přípravné práce	6
3. STRUČNÝ PŘEHLED PŘÍRODNÍCH POMĚRŮ LOKALITY	6
3.1. Morfologické, klimatické a hydrologické poměry	6
3.2. Hydrologické poměry	6
3.3. Geologické poměry	6
3.4. Hydrogeologické poměry	8
3.5. Dosavadní prozkoumanost	9
3.6. Geohazardy	9
3.6.1. Svahové nestability	9
3.6.2. Seismické poměry	9
3.6.3. Vlivy důlní činnosti	10
4. PODROBNÁ ČÁST	10
4.1. Geologické a hydrogeologické poměry - Tramvajová zastávka Důl Zárubek - kolejová křižovatka před vjezdem do Terminálu Hranečnick.....	10
4.2. Doporučení dalšího postupu – doplnění údajů	11
5. ZÁVĚR	11

SEZNAM TABULEK V TEXTU

	strana
Tabulka č. 1. - Geomorfologické vymezení zájmové oblasti	6
Tabulka č. 2. - Hydrogeologická rajonizace	8
Tabulka č. 3. - Přehled převzatých vrtů s uvedením charakteristických rozhraní	9

PŘÍLOHY

1. Přehledná situace, M 1 : 25 000
2. Situace rozmístění sond
3. Geologické profily vrtů

1. ÚVOD

1.1. Úvodní údaje

Na základě objednávky č. 19069B ze dne 23.8.2019 byla společností Dopravní projektování s.r.o. objednáno zpracování rešerše geologických dat o prozkoumanosti úseku - **Tramvajová zastávka Důl Zárubek - kolejová křižovatka před vjezdem do Terminálu Hranečnick**, na kterém se počítá se zvýšení rychlosti tramvají.

1.2. Cíl průzkumných prací

Cílem prací je sběr a třídění údajů o prozkoumanosti vrty v jednotlivých dílčích částech dle zadání objednatele. Analýza těchto dat a návrh dalšího doplnění údajů, tak aby bylo možno posoudit možnosti stavebních úprav tramvajových svršků a spodků.

Prioritním požadavkem rešerše je zhodnocení jednotlivých úseků po geologické stránce, resp. posouzení přechodové oblasti mostního objektu přes tok Lučiny.

1.3. Požadavky objednatele, předané podklady

Objednatel požaduje zpracování rešerše dat o prozkoumanosti pro následující úsek tramvajové trati:

- **úsek Tramvajová zastávka Důl Zárubek - kolejová křižovatka před vjezdem do Terminálu Hranečnick**

Ke zpracování rešerše údajů byl objednatelem předán úsek výšeuvedené trati ve formátu DWG.

1.4. Stavební dispozice

Zájmová oblast průzkumu se nachází v městské části Slezská Ostrava. Dílčí část území se rozkládá podél prostoru bývalého dolu Zárubek (Hermenegild). Situace je uvedena v příloze č. 1. Prostor není zastavěn, objekty bývalého dolu byly v minulosti asanovány. Přehledná situace je uvedena v příloze č. 1.

Obrázek č. 1 - Letecký snímek areálu dolu Zárubek z roku 1949

2. ROZSAH A METODIKA PRŮZKUMNÝCH PRACÍ

2.1. Přípravné práce

Přípravné práce zahrnovaly následující činnosti:

- “ studium archívních materiálů o geologických poměrech území (archív G-Consult, spol. s r.o., Geofond Praha, příslušná literatura),
- “ nákup dat z Geofondu

3. STRUČNÝ PŘEHLED PŘÍRODNÍCH POMĚRŮ LOKALITY

3.1. Morfologické, klimatické a hydrologické poměry

Zájmové území klasifikujeme z hlediska morfologického následovně:

Tabulka č. 1. - Geomorfologické vymezení zájmové oblasti

Systém	Alpsko-himalájský
Provincie	Západní Karpaty
Subprovincie	Vněkarpatské sníženiny
Oblast	Severní vněkarpatské sníženiny
Celek	Ostravská pánev
Podcelek	Ostravské roviny
Okrsek	Ostravské nivy (prostor údolní terasy Lučiny)

Řešený prostor se nachází na východním okraji okrsku Ostravské nivy. Základní konturou krajiny okrsku Ostravské nivy je erozně-akumulační až akumulační georeliéf fluvialního typu, v daném místě reprezentovaném údolní terasou dolního toku Lučiny a od jihu zasahující kunčickou terasou.

Na současném reliéfu širší oblasti se však výrazně uplatnily i poklesy vyvolané poddolováním. Na aktuálně rovinném povrchu zájmové oblasti se podílejí navážky, které postupně vyrovnaly terén. Mocnosti navezených odpadů dosahují v zájmové oblasti 4 až 10 m, s maximem při východním okraji.

3.2. Hydrologické poměry

Z hlediska hydrologického náleží zájmová oblast severní části povodí 4. řádu č. 2-03-01-0820 Lučina. Lokálně je zájmové území při východním okraji odvodňováno jeho přítokem Slezský mlýnský náhon.

Hydrologické poměry jsou značně ovlivněny změnou místní morfologie deponováním navážek a drenážní funkcí důlních jam. Lokalita není součástí chráněné oblasti přirozené akumulace vod ani území chráněného pro akumulaci povrchových vod.

3.3. Geologické poměry

Předkvartérní podloží je v širším území budováno masivem produktivního **svrchního karbonu**, který v řešeném území zastupují **porubské vrstvy** - nejmladší člen paralického ostravského souvrství (spodní namur, stupeň E₂).

Porubské vrstvy vychází nedaleko zájmového území až na povrch (nárazový břeh Lučiny u dolu Zárubek), přímo v zájmovém území jsou kryty jen málo mocnou vrstvou kvartérního pokryvu a navážek. Jejich zachovaná mocnost se pohybuje mezi 100 - 300 m, jako nejvyšší člen ostravského souvrství byly nejvíce denudovány. Porubské vrstvy jsou tvořeny cykly s převažujícími vápenatojílovitými až arkózovými pískovci, dále laminovanými prachovci, se stropem ze světlých měkkých jílovců. Obsahují významné polohy slepenců v obzoru, který byl podle slezskoostavského hradu pojmenován jako zámecký slepenec.

Na povrchu karbonského masívu místy zachován polygenetický **zvětralinový plášť** (eluvium) - mezozoického stáří, a mladší, terciérního až kvartérního stáří. Pro tento typ zvětrávání je typická hnědá až okrová barva (původní barva karbonských hornin je šedá), a dále písčitojílovitě výplně otevřených povrchových puklin s limonitickým nebo karbonátovým tmelem. Mocnost zvětralinového pláště s oxidační alterací běžně činí 20 - 30 m, podél tektonických poruch mnohem hlouběji.

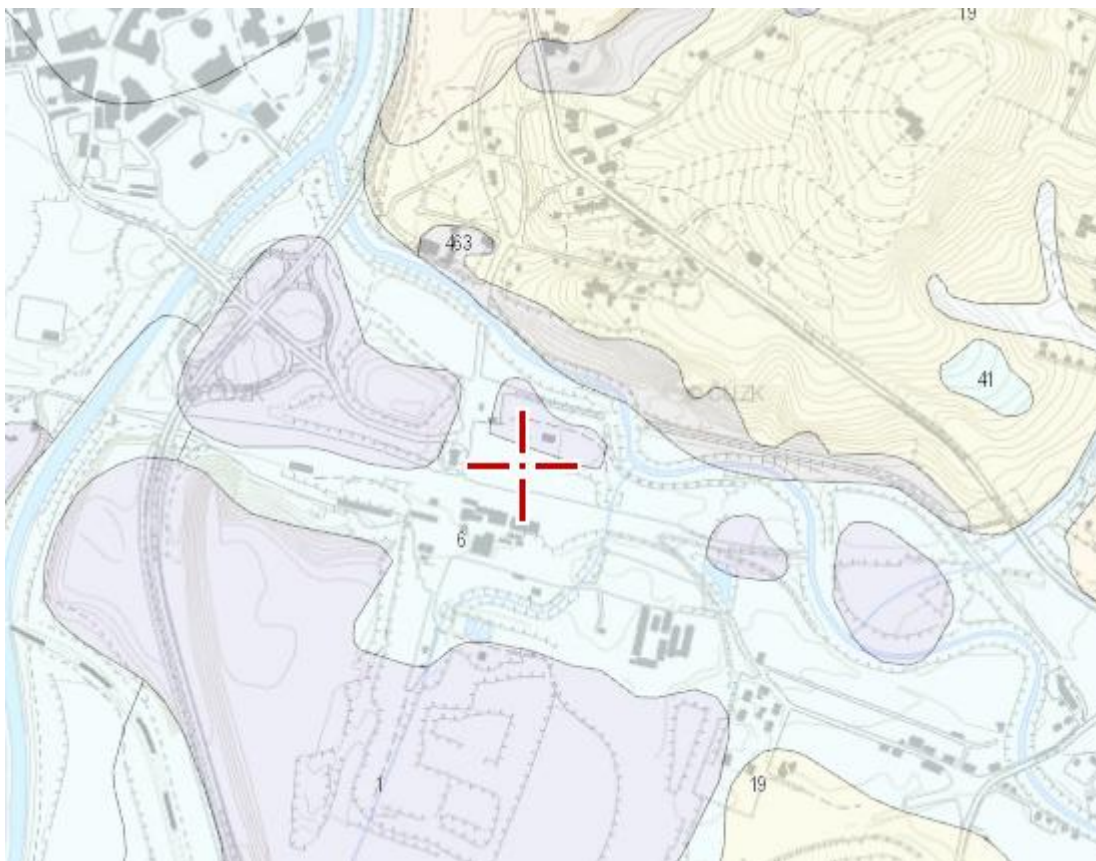
Nadloží karbonského fundamentu je v širším území budováno vápnitými nevrstevnatými jíly spodnobadenské transgrese středního miocénu, které však dle realizovaných i archivních vrtů nebyly ověřeny ani v minimální mocnosti (byly erodovány).

V údolní terase Lučiny je vyvinut komplex **fluviálních sedimentů údolní terasy Lučiny**, jejichž mocnost se pohybuje okolo 6 m, báze terasy zasahuje cca 3 m pod hladinu řeky. Bazální polohu představují písčité až hlinitopísčité štěrky. Z hlediska petrografického lze štěrky údolní terasy v dolní části toku charakterizovat jako polymiktní, převažuje však materiál beskydské proveniencí. Stratigraficky štěrky řadíme do pleistocénu až holocénu. Štěrků jsou slabě zahliněné, dobře opracované, silně písčité. V nadloží štěrkovitých se nachází **povodňové uložení** (holocén), které vytváří vyšší nivní stupeň. Mezi štěrky a jemnozrnné náplavy je často vyvinuta poloha slatiných zemin.

V širším zájmovém území (jižněji) se z údolní terasy vyčleňuje samostatná **kunčická terasa**, jako její nejvyšší terasový stupeň (nejsvrchnější pleistocén, würm). Petrografické složení jejích štěrků je obdobné terase údolní. V jejích nadloží se vyskytuje 2 - 3 metrů mocná poloha fluviálních jílovců s polohami slatin, profil je ukončen cca 1 - 2 m pokryvem sprašových hlín. Vrstevní sled je uzavřen polohou nehomogenních navážek mocnosti cca 4 - 10 m.

Přímá infiltrace srážek do kolektoru je v zájmovém území omezena proměnlivě mocným jemnozrnným pokryvem (fluviální jíly v prostoru údolní terasy).

Obrázek č. 2 Zakrytá geologická mapa 1 : 50 000

Vysvětlivky:

1 navážky

kvartérní pokryv

6 nivní sediment, inundovaný za vyšších vodních stavů (holocén)

19 eolické jílly (pleistocén)

svrchní karbon

463 porubské vrstvy, pískovce a slepence (svrchní karbon / namur A)

3.4. Hydrogeologické poměry

Zkoumaná oblast je dle hydrogeologické rajonizace ČR [5] klasifikována následovně:

Tabulka č. 2. - Hydrogeologická rajonizace

Hydrogeologické rajony základní vrstvy	Rajony v terciérních a křídových sedimentech pánví (2)
	Neogenní sedimenty vněkarpatských a vnitrokarpatských pánví (22)
	Ostravská pánev - ostravská část (2261)

Z hlediska hydrogeologického rajónování je zájmové území řazeno do rajonu terciérních (spodnobádenských) pánevních sedimentů, nicméně v detailu je zde předkvartérní podloží budováno horninami **svrchního karbonu** (porubské vrstvy), protože paleozoický reliéf vychází v širším území blíže k povrchu.

Horniny porubských vrstev (pískovce, podružně prachovce a jílovce, lokálně slepence) jsou bez průlinové propustnosti. Nepravidelná puklinová propustnost se výrazněji projevuje v okolí tektonických poruch, případně vlivem existence zálomových trhlin v poklesové kotlině. Průlinové propustnosti nabývá pouze zóna zvětralinového pláště o mocnosti v prvních desítkách metrů. Orientačně zjišťované hodnoty koeficientu filtrace se pohybují v řádu $n \cdot 10^{-7}$ až $10^{-8} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. V zájmové lokalitě do-

cháží díky existenci erozního okna k průsaku mělké kvartérní zvodně do kolektorů svrchního karbonu.

Nejvýznamnějším kolektorem v širším zájmovém území jsou fluvialní písčité **štěrky údolní terasy** Lučiny, resp. její samostatné vyšší části - kunčické terasy. Podzemní voda je zde ve spojitosti s povrchovou vodou v recipientu (intenzita přetoku je dána kolmatací břehové linie). Hodnoty koeficientu filtrace se pohybují v řádu $n \cdot 10^{-5} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

Přímá infiltrace srážek do kolektorových těles je v zájmovém území omezena proměnlivě mocným jemnozrnným pokryvem (fluvialní jíly v prostoru údolní terasy).

3.5. Dosavadní prozkoumanost

Geologická prozkoumanost zájmové oblasti je relativně dobrá. V širší zájmové oblasti bylo v databázi Geofondu ověřeno a objednáno celkem 10 archivních vrtů. Profily archivních vrtů jsou uvedeny v příloze č. 3.

Tabulka č. 3. - Přehled převzatých vrtů s uvedením charakteristických rozhraní

GDO	Název archivního vrtu	Hloubka vrtu m	Hladina p.v. m	Úroveň navážek (mocnost) m	Strop hlín (mocnost) m	Strop štěrku (mocnost) m
331376	S-14	7.40	2.80	0 - 2.7 (2.7)	2.7(0.6)	5.2 (1.2)
332751	S-1	16	3.1	0	6.2 (6.2)	6.2 (3.8)
332753	S-6	5.2	suchý	0 - 3.8 (3.8)	-	-
331364	S22A	17	-	0 - 0.70 (0.70)	-	0.7 (4.50)
532784	ZHJ-3	10.5	suchý	0 - 5.5 (5.5)	5.5 (1.4)	6.6 (3)
331081	S6A	8	-	0 - 7.4 (7.4)	-	7.4 (0.3)
665 916	V-5	3	suchý	0 - 2.2 (2.2)	2.2(0.8)	-
663887	S6-E	20	suchý?	0.0 - 11.6 (11.6)	-	-
-*	S-6	6.7	suchý	0.0 - 3.8 (3.8)	3.8(0.2)	4 (2.7)
-*	S-7	5.20	suchý	0 - 4.6 (4.6)	-	4.60 (0.60)

- Vrtý dosud bez archivních čísel Geofondu, převzaty GP pro ražbu kanalizace OVA

3.6. Geohazardy

3.6.1. Svahové nestability

V databázi České geologické služby-Geofondu nejsou v zájmovém území evidovány svahové nestability.

3.6.2. Seismické poměry

Dle ČSN EN 1998-1 je lokalita součástí seismické zóny charakterizované hodnotou referenčního špičkového zrychlení základové půdy $a_{gR} = 0.06 \text{ g}$. Účinky zemětřesení jsou definované makroseismickou intenzitou v intervalu 7 - 7¼ (dle stupnice EMS-98).

Z makroseismických pozorování vyplývá, že řešená oblast, nacházející se na styku Českého masivu a Západních Karpat, disponuje menšími oblastmi koncentrace ohnisek zemětřesení (přírodná seismická). Doložena jsou např. zemětřesení z roku 1786 (hloubka epicentra cca 40 km, epicentrální intenzita $I_0 = 7.5^\circ$ MSK-64), roj 23 zemětřesení, zaznamenaný v roce 1994 seismickou stanicí VŠB v Ostravě-Krásném Poli, resp. zemětřesení s mag. 3.5, s epicentrem v okolí Hlučína u Ostravy.

Dle ČSN EN 1998-1 lze předběžně vymezit typ základových půd E - povrchové aluviální vrstvy na tužším podkladě.

Vliv technické seismicity indukované důlní činností je v zájmové oblasti vlivem útlumu důlní činnosti marginální. Podrobnější informace je možno v případě vyžádat na Ústavu Geoniky AVČR v Ostravě-Porubě.

3.6.3. Vlivy důlní činnosti

Zájmová oblast je poddolována. Dle mapy důlních podmínek náleží do plochy M – (Plocha bez podmínek zajištění stavby proti účinkům poddolování). Závazné stanovisko stanovující podmínky pro zakládání vydá krajský úřad.

4. PODROBNÁ ČÁST

4.1. Geologické a hydrogeologické poměry - Tramvajová zastávka Důl Zárubek - kolejová křižovatka před vjezdem do Terminálu Hranečník

V popisovaném úseku byly v Geofondu zakoupeny uvedené vrty, na základě uvedených souřadnic byly vloženy do přehledné situace v pdf. Pozice vrtů viz příloha č.2.

Vrty rovnoměrně pokrývají trasu, vzdálenosti mezi vrty nepřesahují 100 m. Díky vedení trasy nejsou vrty umístěny přímo v ose koleje.

Geologické poměry popsané v obecné části posudku jsou relevantní s poměry ověřenými vrty s těmito odlišnostmi.

Závěry - geologické poměry ověřené dostupnými vrty:

- V popsaném úseku TT Zárubek - Hranečník je kolej vedena ve fluvialních sedimentech uložených tokem řeky Lučiny.
- Podle výsledků vrtů se jedná většinou o fluvialní kolektor tvořený drobnými štěrky a písky, sedimentace písků převládá.
- Ve většině studovaných vrtů jsou ověřeny **velké mocnosti navážek, především uhelné hlušiny a odpadů** (profily vrtů jsou doloženy v příloze č.3). Mocnost navážek se pohybuje od 0.0 do 11.6 m. V tabulce č. 3 jsou uvedena jednotlivá rozhraní vrstev. Podloží štěrkového (pískového) kolektoru je tvořeno zpravidla neogenními jíly, převládají však karbonské pískovce a prachovce.
- V nejbližší vzdálenosti od mostního objektu překonávajícího tok Lučiny (na tramvajové trati) je vrt 332751 (S-1), který byl odvrtán do 16 m. Podle profilu vrtu je 6.2 m přítomna náplavová hlína, následující od 6.2 m štěrky a podložní bádenské jíly jsou dokumentovány v 10.8 m (strop). Uložení podpory a způsob založení mostního objektu nám není znám.
- Z hydrogeologického hlediska byla většina vrtů popsána jako – suchý, s výjimkou vrtů S-1 a S-14, v těchto vrtech byla deklarována hladina 2.8 – 3.1 m pod terénem. Vrty se nacházejí opět v údolní terase Lučiny.
- Lze předpokládat, že hladina podzemní vody v prostoru mostního objektu u trati přes Lučinu se bude pohybovat v úzké vazbě na úroveň hladiny v Lučíně. To znamená cca 2.5 – 3 m pod úrovní terénu.

4.2. Doporučení dalšího postupu – doplnění údajů

V případě posuzovaného úseku a především mostního objektu přes Lučinu doporučujeme v břehové linii provedení 2. kontrolního vrtu na druhé straně mostu, vrt S-1 (332 751) se nachází na levém břehu toku, nedaleko mostní podpory.

Vrtem bude prověřena geologická stavba u druhé **podpory, doporučujeme vrt realizovat z hlediska přístupu co nejblíže koleje. Hloubková úroveň 6.5 – 7 m, tak aby byla ověřena úroveň stropu štěrku.**

5. ZÁVĚR

Na základě objednávky Dopravního projektování s.r.o. byla vypracována pro TT Zárubek - Terminal Hranečník rešerše geologických dat. V linii trati v zadaném úseku byly vybrány a zakoupeny vrty Geofondu na základě jejich profilů bylo provedeno vyhodnocení.

Předmětem zájmu z hlediska zrychlení tramvajové trati je především mostní objekt před tok Lučiny. V bezprostřední blízkosti mostu byl ověřen vrt S-1, který se nachází na jejím levém břehu. Poměry ověřené vrtem jsou doloženy ve studii, včetně profilu vrtu.

Pro ověření případných nehomogenit v prostoru mostních opěr a přechodové části bude provedena provedeno georadarové měření a na základě jeho výsledků se doporučí další průzkumné práce.

